

FOTO: ANP

JURIDISCH

Opzegging van bankrekening dient het doel van toezichtswetgeving juist niet

➔ **Opzegging rekening is voor ondernemer zeer ingrijpend**

➔ Het bemoeilijkt juist de monitoring van betalingsgedrag

➔ Daarmee krijgt de toezichtswetgeving een averechts effect

Het gezegde ‘zo zeker als de bank’, wat betekent dat iemand in alles te vertrouwen is, heeft de afgelopen jaren aan betekenis ingeboet. Door risicovolle producten, bonuschandalen en witwasaffaires moeten banken hun reputaties oppoetsen. Het speerpunt is opschoning van het klantenbestand en ‘compliance’ is het toverwoord. Dat charmeoffensief is niet volledig vrijwillig. Banken hebben steeds meer toezichthoudende verplichtingen gekregen. De vraag is of het financiële systeem daar ook bij gebaat is.

Deze verplichtingen leiden tot een stortvloed van vragen aan klanten, over contante betalingen, bitcoins, UBO's of betrokkenheid bij witwassen. Het voorkómen van witwassen is belangrijk en banken hebben daarbij een signaleringsfunctie. De druk op de banken leidt er echter toe dat rekeningen niet zelden lichtzinnig worden opgezegd, zoals beschreven in het artikel ‘Witwascontroles monden uit in juridische strijd om bankrekening’ (FD, 10 augustus).

De ondernemer die privé-uitgaven zakelijk heeft geboekt, en daardoor in een onderzoek naar witwassen verzeild raakt, moet er bijvoorbeeld rekening mee houden dat de bank de relatie opzegt nog vóórdat de strafrechter een oordeel heeft uitgesproken. De onderneming wacht eenzelfde lot. Met ogenschijnlijk weinig moeite maakt de bank deze ingrijpende keuze.

OUTCAST

Indien je als privépersoon de rij ‘alleen pin’ in de supermarkt vermijdt, lukt boodschappen doen nog wel. De huur of zorgverzekeraar betalen is al lastiger. En wat te denken van het bedrijf? Deelname aan het (legale) handels- en betalingsverkeer is zonder bankrekening uitgesloten. Zo word je feitelijk aangemerkt als definitieve outcast.

Zowel wanneer de ondernemer wel als

wanneer een ondernemer niet elders een rekening kan openen, de gevolgen van de opzegging zijn in elk scenario onwenselijk. Bovendien betekent voor ondernemingen opzegging van de bankrekening vaak het einde, zeker wanneer ook kredietfaciliteiten worden opgezegd.

Zo worden een ondernemer en zijn personeel disproportioneel gestraft. Bovenal wordt potentieel een markt gecreëerd voor illegaal bankieren.

KLANTRELATIE

Indien (witwas)risico's door de bank worden geconstateerd, is de ervaring dat de bank — voor het behoud van de eigen positie — de rekening veelal opzegt. Wanneer risico's zijn geconstateerd, wordt het doel achter de wetgeving door opzegging echter niet gerealiseerd, ook als elders een nieuwe bankrekening kan worden geopend. Het is immers bij uitstek de bank met een lange relatie met de klant die over de meeste informatie beschikt en dus het beste kan monitoren. Als klanten worden gedwongen om (telkens) over te stappen, wordt het monitoren van hun betalingsverkeer voor de bank bemoeilijkt. Het zijn juist de banken dit in dit geval de autoriteiten over eventuele onregelmatigheden of fraudesignalen kunnen informeren.

Het overhaast opzeggen van de bankrekening heeft een averechts effect. Het probleem wordt verschoven naar een andere bank, zonder dat het financiële stelsel er echt beter van wordt. Deze tendens heeft, kortom, vergaande gevolgen, zonder dat het bijdraagt aan het doel van de toezichtswetgeving. De huidige praktijk lijkt voornamelijk de eigen positie van de bank te waarborgen. Juist het intensiveren van de relatie geniet de voorkeur, omdat daarmee risico's daadwerkelijk kunnen worden ingeperkt. Voor eenieder wiens rekening overhaast wordt opgezegd, heeft het spreekwoord ‘door de bank genomen’ een andere betekenis gekregen.

Sari Eckhardt en Annabel Vissers zijn advocaten bij De Bont Advocaten.